UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Sadoleti Card. Et Episcopi Carpentoractensis Viri Disertissimi, Opera quæ exstant omnia

Sadoleto, Jacopo

[Francofurti], 1607

Poemata Iacobi Sadoleti Card. De Laocoontis Statva, Qvæ Romæ in Vaticano spectatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-69244

Visual Library

POEMATA

IACOBI SADOLETI CARD. DE LAOCOONTIS STATVA, QVÆ ROMÆ in Vaticano ſpectatur.

Ecce alto terræ è cumulo, ingentiſq; ruinæ
Viſceribus iterum reducem longinqua reduxit
Laocoonta dies: aulis regalibus olim
Qui ſtetit, atque tuos ornabat, Tite, penates.
Diuinæ ſimulacrum artis, nec docta vetuſtas
Nobilius ſpectabat opus, nunc celſa reuiſit
Exemplum tenebris rediuiuæ mœnia Romæ.
Quid primum, ſummúmue loquar? miſerúmne parentem
Et prolem geminam? an ſinuatos flexibus angues,
Terribili aſpectu caudaſq; iraſq; draconum,
Vulneraq; & veros, ſaxo moriente, dolores?
Horret ad hæc animus, mutaq; ab imagine pulſat
Pectora, non paruo pietas commixta tremori.
Prolixum bini ſpiris glomerantur in orbem
Ardentes colubri, & ſinuoſis orbibus oram
Ternaq; multiplici conſtringunt corpora nexu.
Vix oculi ſufferre valent, crudele tuendo
Exitium, caſuſq; feros: micat alter, & ipſum
Laocoonta petit, totumq; infraq; ſupraq;
Implicat, & rabido tandem ferit ilia morſu.
Connexum refugit corpus, torquentia ſeſe
Membra, latuſq; retro ſinuatum à corpore cernas.
Ille dolore acri, & laniatu impulſus acerbo,
Dat gemitum ingentem, crudoſq; euellere dentes
Connixus, læuam impatiens ad terga Chelydri
Obiicit: intendunt nerui, collectaq; ab omni
Corpore vis fruſtra ſummis conatibus inſtat,
Ferre nequit rabiem, & de vulnere murmur anhelum eſt

At ſer-

At ſerpens lapſu crebro redeunte ſubintrat
Lubricus, intortoq́; ligat genua infima nodo.
Crus tumet, obſepto turgent vitalia pulſu,
Liuentesq́; atro diſtendunt ſanguine venas.
Nec minus in natos eadem vis effera ſæuit,
Implexuq́; angit rapido, miſerandaq́; membra
Dilacerat: iamq́; alterius depaſta cruentum
Pectus, ſuprema genitorem voce cientis,
Circumiectis orbis, validoq́; volumine fulcit.
Alter adhuc nullo violatus corpore morſu,
Dum parat adducta caudam diuellere planta,
Horret ad adſpectum miſeri patris, hæret in illo:
Et iam iam ingentes fletus, lachrymaſq́; cadentes
Anceps in dubio retinet timor. Ergo perenni
Qui tantum ſtatuiſtis opus iam laude nitentes,
Artifices magni (quanquam & melioribus actis
Quæritur æternum nomen, multoq́; licebat
Clarius ingenium venturæ tradere famæ)
Attamen ad laudem quæcunque oblata facultas,
Egregium hanc rapere, & ſumma ad faſtigia niti.
Vos rigidum lapidem viuis animare figuris
Eximii, & viuos ſpiranti in marmore ſenſus
Inſerere aſpicimus, motumq́; iramq́; doloremq́;:
Et panè audimus gemitus: vos extulit olim
Clara Rhodos, veſtræ iacuerunt artis honores
Tempore ab immenſo, quos rurſum in luce ſecunda
Roma videt, celebratq́; frequens: operiq́; vetuſti
Gratia parta recens. Quantò præſtantius ergo eſt
Ingenio, aut quouis extendere fata labore,
Quam faſtus, & opes, & inanem extendere luxum.

DE CAIO CVRTIO ET CVRTIO LACV.

IRE per æternos æui venientis honores
Conſpicuum meritis & iugi viuere fama
Fas illum eſt, quem fata vocant, cui pectore præſens
Excubat, atque animum cœlo adjecit ignea virtus:
Cuius ſæpe ſagax trepidis prudentia rebus
Veſtigauit opem, docuitq́; haud ſera Senatum:
Siue armis ille & dextra, ſeu morte cadentem
Seruauit patriam, atque hoſtes in funere vicit,

Ku

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Nec tamen eſt decorum tantorum maxima merces
Laude hominum, aut poſitis triuio ſpectanda trophæis,
Quamuis longa datum ſtruerent in ſæcula nomen:
Verùm illuc melior ſpes euocat, vnde recepti
In lucem ſumus, ac patrios reuocamur ad ortus,
Cùm cœlum ſuperoſq́; lares, axemq́; ſerenum
Suſpicimus, rapido circum qui ſidera flexu
Torquet, & immenſos actu ciet orbibus orbes.
Hunc pater omnipotens alterna luce micantem
Conſtituit, nec vos pulcra in ſpectacula claris
Ignibus & multo ſtellantem inſignit auro
Dignam ſedem animis præſtantibus illa Deorum:
Illa domus nobis patria eſt. hic nobile magnæ
Accipiunt pretium, regnantq́; per æthera mentes.
Sed fuit hoc olim, ſuperas euadere ad arces
Regia tecta Deûm, cœtu meruere frequenti,
Magnanimi heroes, priſcis quos extulit annis
Tunc, cum larga ducum fundebat ſemina tellus.
At nunc (quandoquidem hæc turpi conſumpta veterno
Iam pridem infelix, inhonoraq́; tabuit ætas,
Et cecidit decus & dominatum more ſiniſtro
Eiectum ingenium, virtusq́; faceſſere iuſſa eſt)
Nos veterum facta haud ſegnes repetamus auorum
Fortia, & ad priſcum curam hanc vertamus honorem
Qua fortuna ſinit, quantum eſt conceſſa facultas.
Sitq́; prior, quem non metus, & grauis ira Deorum
Terruit, abyſſa non monſtra immania terræ,
Qum facto egregio infernis ſe tradere aris.
Nam ſiue infenſis Capitoli, arcisq́; Lyceæ
Præſidibus ſuperis, clauſi ſeu turbinis æſtu
Mota loco tellus ſpatii diſcrimine vaſto
Abſtiterat, medioq́; foro patefacta vorago
Abrupta in præceps, immenſa, orisq́; profundi
Summotas reſerans fauces (trepidabile viſu)
Tartaream ad noctem, ac ſedes penetrârat auernas,
Intuleratq́; diem, cœloq́; refuderat vmbram.
Prodigium horrendum, ceu nigro abduntur hiatu
Tænara, Cumeaq́; domus latebroſa Sibyllæ
Extemplo exciti monſtro populusq́; patresq́;
Concurſu approperant magno, & de collibus altis
Denſi adſpectantes, Stygii vt portenta ſepulcri,
Atq́; atram videre luem, rimoſaq́; circum
Aequora, & immani iam iam vi rupta barathro,
Perculſis ſtupuêre animis, tum frigidus artus

Concuſ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Concuſſit tremor, & ſubitò per membra cucurrit:
Nec iam ſtare gradus, aut tumulis ſublimibus audent.
Sub pedibus latè ſcindi, inſidumq́; labare
Omne ſolum, colleſq́; ipſi ſubſidere in ima
Tartara, & obſcura mergi ſub nocte videntur,
Iamq́; metu trepidos, ſubitaq́; redire volentes
Inde fuga fallit conatus, ægra receptum
Genua negant: gelido concretis ſanguine fibris
Nec vires membris notæ, nec vox ſonat ore.
Ac veluti ſi quando truci ſub imagine ſomni
Decliui è ſcopulo ripaue horremus ab atra
Præcipitem caſum: refugit calor oſſibus omnis
Et voces & membra cadunt: non anxia vocem
Verba ſonant: preſſos ſopor, & timor alligat artus:
Haud ſecus Æneadæ gelida formidine tardos
Implicuere gradus, nec vis ſua tollit euntes,
Spectanteſq́; fugam, prorſuſq́; extrema trementes.
Tandem vbi gliſcenti grauis eſt mora viſa pericło
Incubuitq́; malum violentius, & metus alter
Excuſſit ſtupidos, ac mentis reddidit vſum:
Quærere opem rebus ſummis & vitier omni
Auxilio, raptimq́; cauas explere latebras
Aggere protecto, & congeſtis molibus inſtant.
Incaſſum labor omnis, & irreparabile damnum
Humanam contemnit opem ſpes vna ſuperſtes.
Si quis apud diuos venia locus, ergo per omnes
Ire aras pueri & matres, timidæq́; puellæ
Supplicibus votis certatim expoſcere pacem
Numina ſancta Deum, cœloq́; extendere palmas
Nec minus interea Tyrrhenæ gentis aruſpex
Fata aperit, ſic diuinis monſtrantibus exta
Ore canens. O Dardanii ſpes inclita Iuli
Mars pater, aſtrifero genus & cui nobile cœlo,
Et virtute fidem, & præſtantibus aſtruit armis,
Non hæc cœlicolum graue, & implacabile numen
Nunc portenta mouet, ſed hianti luridus orco
Eumenidum dolor & rupta diſcordia terra
Inſigni redimenda bono, quo maximus vſus
Imperii ad columen, famaq́; ſequentis honorem.
Hanc fati obſcuram vocem, monituſq́; Deorum
Concilio exceptos, non vnis mentibus omnes
Accipere: ambigui ſenſus, diuerſaq́; patrum
Murmura: nec cunctis eadem eſt ſententia linguis.
Acer erat bello, & primis ſpectatus in armis

Curtiu

Curtius eductum Curibus quem antiqua vetuſtis
Nobilitas laude, & ſerie decorabat auorum.
Namque ferunt, Vrbis iaceret cum prima ſuperba
Fundamenta, pater, captaq́; ex arce Sabini,
Fœminei vltores raptus, iam valle ſubirent,
Conferrentq́; aciem, atq; anceps fortuna duelli
Ambigeret: facinus clarum longeq́; fuiſſe
Egregiam laudem, & nomen memorabile Curti.
Ipſe diem, poſtquam ad pacem verſa arma ducesq́;
Imperii iunxere fidem, dextrasq́; dedére
In partem merito patria & præclara vocatus
Præmia, nec ſtudio deinceps, nec defuit vſu
Romulidis, longamq́; dedit deſcendere prolem.
Tali ortus genere, & proauiti nominis heres
Curtius ardenti ſæpe in certamine victor
Quæſieratq́; manu decus, & virtute tenebat
Exuperans animi iuuenis: ſiue arduus alto
In pugnam ſe ferret equo, ſeu Marte pedeſtri
Aduerſum exciperet collatis ictibus hoſtem
Huic pater ætheriam ſuperi conuerſor Olympi
Immittit ſubitò mentem, reſeratq́; latentes
Fatorum ambages, ipſumq́; in funera poſci
Submonet, & dubia qua ſit via recta ſalutis.
Ille ardet, largosq́; alti bibit ætheris ignes
Diuinum ſpirans: nec iam mortalia cordi
In patriam quippe & pietas & funeris atri
Exequiæ laudum æternæ, multusq́; ſuorum
Viget amor: tandem velut acri concitus œſtro,
Irrumpit medios teſtatus numina diuum.
Nec mora, pro patria infernis ſe deſtinat aris.
Arrecta mentes cunctorum, omnisq́; receſſit
Pectoribus timor, & cæcis lux reddita rebus
Magnanimi iuuenis fato inferiisq́; propinquis.
Curritur, effuſiq́; ſenes, & vulgus inundant,
Agglomerantq́; foro: & ſi qua deſpectus in vnum eſt
Ædesq́;, tumulosq́; & culmina Pallantea
Tarpeiamq́; arcem, & diuum faſtigia latè
Conuentu cumulant pleno, addenſantq́; coronas.
Iamq́; aderat longa ſenior cum veſte ſacerdos
Funereus mœrens vultu: ſacrumq́; litabat
Plutoni Stygio: aſt alii nigrosq́; iuuencos,
Et furuas iugulant pecudes: ipſe ordine vota
Nuncupat & iuuenem ſpargit fluuialibus vndis,
Voce ciens triplicemq́; Hecaten, magnamq́; parentem,

Ter

Tergeminosq́; Deos: tum numina dira precatur
Eumenidum, populoq́; grauem depellit Erynnim
Stant taciti circum, linguisq́; ſilentibus vnum,
Vnum omnes ſixi obtutu, immotiq́; tuentur
Armatum extantem, atque ærata luce coruſcum.
Ille autem (nam fata premunt, longasq́; recuſant
Ferre moras) coram vacuum progreſſus in æquor,
Vt ſtetit abrupta titubato in margine ripæ
Pallidus, inq́; atram deiecit lumina noctem:
Rettulit os rurſum cælo, ſublataq́; tendens
Brachia, in has ſupplex exſoluit pectora voces:
Dii patrii, quorum auſpiciis ſtat maxima Roma
Et pater omnipotens, & noſtri ſanguinis auctor
Bellator Mauors, Vulcane paterq́; Quirine
Veſtaléſue fori, Ianiq́; biuerticis oras;
Audite hæc, fauſtumq́; precanti aduertite numen.
Si qua, nefas, virtutem odit crudelis Erynnis
Ad pœnamq́; vocat: fraus hic communis abeſto.
Vnus ego haud ſegnis dextra, nec frigidus armis
Hanc animam, inferno vmbrarum Regi, & Stygiis Diis
Deuoueo, lucemq́; volens, aurasq́; relinquo:
Tantum dura mei fugiant diſcrimina ciues.
Hanc ſpem, quam patriæ incolumis dant fata ſepulcri
Et mortis comitem poſco, ac mecum ire ſub vmbras.
Tum vos inſenſi Manes, queis Romula virtus
Diſplicet, inuidiamq́; mouent ingentia facta:
In me omnes conferte iras, & quicquid acerbum eſt,
Vertite ab excidio patriæ, exitioq́; meorum:
Ipſe luam. ſimul hæc dixit ſimul abſtetit olli
Conſpicuusq́; auro, & Maſſuli pelle leonis
Arce fremens bellator equus, quo tendere in hoſtem
Primus & obſtantis incurſu rumpere turmas
Suetus erat, ſubitaq́; acies turbare procella.
Hunc vbi terga premens dorſoq́; exceptus amico
Impulit, & notis habilem tremefecit habenis
Nil mortale putans animiq́; interritus heros:
Viſa hominis maior facies, procul ære refulget
Sanguineo galea & flammis rutila arma coruſcant.
Interea cælo ſuperûm Rex magnus ab alto
Vrbem Dardaniam aſpectans, ſæuaq́; ſuperbum
Contemptorem animum mortis, dabat inclyta facti
Præmia, ſecum animo voluens, curamq́; fouebat:
Cùm lacrymas promptumq́; ferens mæſto ore dolorem
Triſtis ſic medio cæli ſuper axe Quirinus

Alloquitur: O cuncta pater, qui fata gubernas,
Æternumq́; regis: in quo ſpectata tuorum
Incidit, aut quali damnatur ſanere virtus.
Non hæc exactis olim ſperauimus annis,
Cum ſedem hanc terræ regno, externisq́; triumphis,
Romanumq́; tuo ſancibas fœdere nomen:
Atq; antè hoſtili virtutem opponere ferro
Vnum opus, & labor vnus erat, pretiumq́; laboris
Imperium patriæ, aut lethi ſors clara ferebat.
Nunc iam quid ſupereſt, aut quam fortuna ſinit ſpem,
Si manes rigidos etiam, & fera tartara contra
Bellandum eſt? num dicta retrò mutata recurrunt
Fata tibi? aut cœpti piget, & ſententia verſa eſt?
Et nunc iſte quidem iuuenis capite improba rerum
Detrimenta luit, vnusq́; immittitur Orco
Inſtius vllius culpæ ſic digna rependis
Præmia, virtuti genitor hæc gratia prompta eſt?
Si quod conceptum eſt, in te facinusue, ſcelúsue
Æneadis generiq́; meo, te verius ipſum
Tela dare & ſeptem repetitis ictibus arces
Fulmine deiicere, ac ſedes abolere nepotum
Sin autem & caſtæ ſunt res nec iuſtius vlla
Religione, pater coleris, ſub numine ſemper
Roma tuo, purosq́; tibi meditatur honores:
Parce tuis, pacemq́; refer: ſic Romulus orſus
Tum pater æthereo pellit qui nubila vultu,
Talibus it contra; Nec te dolor iſte timentem
Sollicitet, mea progenies, neue aſpera tingas
Fata tibi, & cœptos animi dimitte labores.
Vrbi Romuleæ late debetur ab ortu
Quicquid ad occaſum rerum iacet, & vaga quicquid
Tethys obit, refluoq́; adlatrant æquora ponto,
Stat fixum hoc nec fluxa retrò ſententia nutat
Quin iam aderit, cum tu Romana in ſceptra videbis
Heſperiamq́; omnem & gentes tranſire remotas,
Imperiumq́; genusq́; tuum, ne triſte querare
Supplicium egregii iuuenis. non ille ſub vmbras
Tartareas Maneſue cadens deſcendit ad imos.
Hunc animum, has mentes, hæc corda excelſa tuorum
Eſſe velis, fretosq́; ſua virtute Quirites
Et conferre manum Fortunæ, & temnere mortem
Sic etenim via ſideras quæ ducit ad arces
Et famæ meritum ſteterit decus. his vbi mœſtum
Leniit omnipotens dictis gemitumq́; repreſſit,

Continuo tacitus ſecum maiora volutat.
Stant Iouis ad ſolium geminæ ſuper aſtra ſorores
Mente ſatæ æterna, queis cœtu eſt cura Deorum
Adlegiſſe pios, humanaq; nectere diuis.
Harum vnam pietatem alto deſcendere ab axe
Imperat & Curti manes adſiſtere ſacros.
Illa Ioui parens, nimbo fulgente per auras
Cuncta volat, longamq; citò dat tramite lucem:
Qualis ſæpe polo ſaliens ſub nocte ſerena
Stella fugit curſus ſubitò traiecta volucres
Et iam Tarpeii ſupra faſtigia templi
Aſtitit, inq; arce extrema delapſa reſedit:
Cum iuueni viſa eſt mentem maioris imago
Aſcendiſſe Deæ. iuuat ire in funus, & omnes
Præcipitare moras: ſonipes ſub pondere
Ardet inexpletum exſultans, iamq; ardua iactat
Brachia, iam pede tundit humum, hinnituq; cauus
Suſcitat, & viuos ſcintillat naribus ignes.
Eſt locus extructo ſuggeſtu & molibus extans,
Parte fori aduerſa celeber, quem nomine nunc
Roſtra vocant: primi vnde duces plebiſq; magiſtri
Affari populum atq; edicere ſcita ſolebant.
Hinc iuuenis freno & ferratis calcibus acrem
Egit equum lora effundens: hinc feruidus illum
Impulit; attoniti primo motu fremituq;
Diriguere omnes, mens & calor oſſibus hæſit.
Ille rapit medium campi curſuq; citatum
Quadrupedem vaſtæ immittens in aperta ruinæ,
Dat ſe in prærupta, atq; ingenti rupe ſecuta
Inuoluensq; ruensq; ſpecu deſcendit ab alto.
Ac velut aerio præceps cum monte reuulſum
Saxum ingens in prona ruit, molesq; ſubactas
Voluit & aſſultu rapido latera obuia rumpit:
Dant gemitum lateq; fragor geminatur in auras:
Sic tellus, ſic præcipiti pulſata ruina
Contremuere fora, & longas referentia voces
Templa ſonant. ſtetit obtutu ſtupefactus, & amens
Intento populus circum, immotusq; pependit.
Magnus eques vſq; attonitis, horrorq; feroxq;
Procurſus, cladesq; viri ſuprema moratur
Ante oculos: etiam arma tonant, etiam auribus ingens
Inſultat fragor, & torpentia pectora pulſat:
Currentemq; diu trepidant horrentq; cadentem
Vt primum ſonitum, atq; vmbras diſcuſſit inanes

Red

Reddita mens, cœloq; dies oblata ſereno eſt:
Emota extemplo cura, cunctiq; reuerſi
Ereptum ad iuuenem ſenſus. Viridis ſubit ætas
Digna Deûm potius venia, fatisq; ſecundis,
Et decor, & mores placidi: tum clara recurſant
Facta animis, tantaq; recens pietatis imago,
Verbaq; ſupremaq; preces: quo funere certus
Occiderit, patriasq; cadens ſeruauerit arces
Vltro morte obita, & pallentes miſſus in oras.
Cùm tamen hunc miſerum ſpes deſolata parentum,
Coniugis & caræ fletus, natiq; vocarent:
Dilecti ad curam laris antiquosq; penates,
Tantum illum patriæ & generi tribuiſſe ſuorum,
Vt ſeſe exitio & fatis communibus vnus
Traderet. hæc inter linquentia pectora dulcis
Stringere amor, lacrymaq; ſequi & crebreſcere voces
Laudantum, ac ſortem miſerantum mortis acerbam.
At iam confuſum diuerſo ex agmine murmur
Attollit magis atq; magis: iam ſparſa ſolutis
Turbarunt cuneis: fremitu tonat arduus æther.
Ceu quondam in ſiluis leui cum flamine primum
Offenſæ crepitant frondes, & lenta ſuſurrant
Murmura: mox valido ſi turbine fortior auſter
Incubuit, ſtragemq; dedit, ſtrepit omne tumultu
Confuſum nemus, & populata cacumina iactat,
Conſternitq; ſolum ramis: it ſtridor ad auras
Iamq; patres primiq; ducum, lectiq; ſenatus
Fatum augurio proceres, quiq; alta gerebant
Imperia, aut ſacros ornabant vellere canos
Inceſſu tacito coeuntis ad oſtia terræ
Adueniunt, cinguntq; lacum: tum cætera circum
Turba premit, cœtusq; implet ſtipata profundos
Et nunc hac, rurſum hac impulſum fluctuat agmen.
Dant fruges tumulo lætas, & munera prima
Apponunt, pars incenſis altaria flammis
Conſtituunt, peraguntq; preces & ritè ſacratos
Deſcribunt fines lituo, frontemq;, latusq;,
Vltimaq; & meritos gnati teſtantur honores,
Certatim effuſi in laudes: hinc nota frequentant
Militiæ decora, & murales ſæpe coronas,
Defenſumq; manu ciuem, ſociosq; receptos,
Indomitumq; animi Volſcum vel comminus enſe,
Eminus aut iaculo atque iratum vindice dextra
Proſtratum, ſpolia inde cauis aſtantia tectis:

Vt non conſilio inferior quàm fortibus armis
Sæpe locum inſidiis deprenderit, ad iuga, ſæpe
Inclinatam aciem turbataq́; ſigna ſuorum
Acrius intulerit pugnæ, turmasq́; morantes
Viuncta virtutis equoq́; obnixus ab alto
Impulerit: tu nos hoſtili cæde tepentes
Sternere agros, nos magnanimum præferre trophæa
Martia dona ducum, laudis metamq́; modumq́;
Eſſe tua decorúmne ſinis: tu ſæua refutas
Portenta, & Stygium præclara morte furorem
Te diri ſtupuere amnes: te ſancta cadentem
Concilium ad ſuperûm, cernentis & omnia cæli
Extulit & pietas, & vita prodiga virtus.
Salua certa ſalus patriæ: tibi præmia mille
Sidereis collata locis: nec plura mereri
Fas homini eſt, aut ſi fato quis maior eodem
In terram Deus ille alto demiſſus Olympo.
Et tamen humanæ quantum tibi reddere laudes,
Quantum animi linguaq́; valent, non gratia deerit
Non amor officiòue decus: celebrabere grati
Voce aui, generisq́; tui ſeruator & vrbis.
Nec minus interea locus hic quem funere magno
Impleſti moriens facti immortalis honore
Perpetuum ſanctumq́; tuum & memorabile nomen
Proferet, æternaq́; aram virtutis habebit.

AD OCTAVIVM ET FEDERICVM FREGOSOS, GENVENSES.

Dii, vobis grates refero & pro numine veſtro
Supplicibus veneror palmis cæleſtia templa,
Quod me ad fallaces fortunæ mobilis auras
Vela expandentem dudum, & maleſida legentem
Cum populo vada naufragis repetiſtis ab vndis
Seruatum in portus & ſæuo ex æquore raptum.
Scilicet haud tanti eſt dites, vel carpere ramos
Extremorum Arabum, flauisq́; inſiſtere arenis,
Hermus vbi, aut multò quà circum turbidus auro
It Tagus, vt tantos æſtus durosq́; labores
Et motus varios animantum in pectora diræ
Exacuant curæ, penitusq́; Cupidine cæco

Inte-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Inconſulta abeat ſaclis fugientibus ætas:
Et dirum inuergat capiti nox atra ſoporem:
Hæc eſt en potior quantò & magè tuta periclis
Vita coli? modico & contentum viuere paucis:
Hæc eſt & Diis & votis comitata ſecundis.
Si non regificos incendit purpura cultus
Bis ſaturata oſtro, Tyriis bis merſa venenis,
Nec matutino regalia limina circum
Concurſu innumeros ingens capit aula clientes,
Ampla nec Inachiis inſurgunt tecta columnis
Nec domus eſt luxu thalamiſq́; ornata ſuperbis
At tutam dulce eſt crebrò oblectare quietem
Seceſſu placido, & viridantis gramine ripæ.
At neſcire dolos, & nullos noſſe tumultus,
Armaq́; nec tepido ſpumantes ſanguine campos.
Abſunt hic fraudes periuræ, arteſq́; nocendi,
Inſidiæ, & ſimulati actus. & liuida curæ:
Conſciaq́; haud molles excludunt pectora ſomnos.
Atque equidem ſic euentus felicia ducant
Numina fortunentq́; meos, primum ardua nitar
Aſtra ſequi, & cauſas rerum explorare latentes:
Quis ſuperûm rapidis diſcreuerit orbibus axem
Ingens ingentem & paſſim conſperſerit auro:
Atq́; idem immenſos quo concitat agmine motus,
Vnde per obliquum contra eluctantia tendant,
Et ſeptem imparibus diſcurrant ſidera ſignis:
Qui terris ſtatus, & reſtuus qua exuberet humor,
Quæ ventis ratio ac nebulis, nec adire pigebit
Ortuſq́; rerumq́; obitus, vitaſq́; animantum.
Quin iam nunc amor eſt iucundis paſcere curis
Spem tantam, & cœptis inſtare. Eia omnis abeſto
Cauſſa moræ vocat en flagrantis regia cœli
Diuinusq́; aures complet ſonor. O vbi celſis
Sideribus qui me, & læto deducat olympo
Singula mirantem circum ſpectacula, quiq́;
Suadeat infectas terrai exſcindere peſtes,
Et purum ætheriæ mentis tutarier ignem?
Felix ille operum longè, egregiuſq́; laboris
Et decoris, qui non ignauo pondere preſſus
Corporis euicit molem, culpaſq́; morantes
Reppulit, atq́; illum diuum indulgentia maior
Excepitq́; polo, & nitidis ſuperintulit aſtris.
Hanc vitam veteres olim tenuiſſe parentes
Crediderim, ſtudiiſq́; agitaſſe in talibus æuum:

Cùm primum terris hominum præclara propago
Extulit os, poſuitq́; pedem poſt Lemnia furta,
Vulnificosq́; ignes, factumq́; inſigne Promethei
Ille quidem vt noſtros glebaq́; & flumine vultus
Finxerat effigiem ad diuum, Tritonia Pallas
Affuit & generoſæ artis mirata laborem
Iuuit Apollineis ſimulachra accendere flammis.
Quæ ſimul ac contactu ignes hauſere ſupernos,
Flagrantemq́; animam, ſubito (mirabile dictu)
Contremere & trepidare nouo ſpirantia motu.
Atq; oculis primum vigor extitit: inde per omnes
Paulatim rigidi deſcendere corporis artus,
Oſſaq́; corripere, & membris inferre teporem:
Hinc homines mundo immiſſi, quos ſtirpe recenti
Progenitos, ſimilesq́; Deum volucresq́; feraq́;
Ipſi amnes, ipſa obſtupuerunt æquora ponti
Ceu reges venerata ſuos: tum Dædala tellus
Nullis verſa iugis nec duro exercita ferro
Sponte ſua in Cererem campis ſe effudit apertis
Dulces ſuffectura cibos. Verum ocyus illi
Vt libo facili, aut pendentibus arbore baccis
Naturam explerant, & puri fluminis vnda,
Vertebant orbes oculorum ad ſidera, & alto
Mentem affectabant cœlo propè littora rubra
Tethyos, aut fuſo qua Nilus adæſtuat amne,
Et patria memores recolebant nomina gentis,
Aſtrorum inceſſus varios, Solemq́; potentem
Conſtantesq́; vias. ſolennesq́; ordine motus,
Ipſumq́; æthereum regem omnipotentis Olympi.
Huc me & iam ſtimulis nimio præſtantibus actum
Parnaſſi aduerſis ſub rupibus, auia quanquam
Sit via, & erectis hinc atq; hinc ardua ſaxis:
Tum pondus graue me valles detractet ad imas,
Primaq́; pene ipſo titubet fiducia greſſu,
Huc tamen ignea vis animi rapit, & cupidum ingens
Vrget amor, aderit Cyrrha Latous ab alta,
Collectosq́; æſtus lymphaq́; vmbraq́; leuabit.
Sin hæc non molles mi abdicunt ſtamina Parcæ,
Neq; labor primo ſubigit deſiſtere cliuo
Aſt ego te haud vlla cunctantem fraude locorum
Adſpiciam, Federice, alacrem, peruadere, & omnes
Exuperare moras, arcemq́; potiſſer altam:
Cui noua me virtus ſæcliſq́; incognita priſcis
Dulcis amicitiæ ſociatum fœdere ſancto
Alli

Addidit ò cordis merito pars maxima noſtri,
O gentis Freguſæ decus, & ſpes digna tuorum,
Aſpice quæ coeant tibi numina: Cynthius auctor,
Pieridumq; chori, Dryades, Nymphæq; ſorores
Dona ferunt, violiſq; & purpureis hiacynthis
Spirat humus: ſed enim ante omnes Iouis inclyta virgo
Attonſa foliis inuertit tempora oliuæ,
Dilectumq; ſacra permutat ab Ægide pectus.
Porro ego inſpiciens inſignem lætus amicum
Gratabor, feſtoſq; dies hoc nomine ducam.
Ipſe legam Paphias vicino à littore myrtos
Aut capiti decus, aut vmbram: virideſq; Naxaas
Non illaudato reuocabo ad carmina cantu.
Fortunatæ animi, largo cui prodigus æther
Munere diuitias menti indidit, & bona magnis
Intellecta dies populo ignorata nocenti.
Fortunate animi (neq; enim eſt obſcura premitq;
Fama fidem) non te ventoſi gloria vulgi
Abſtulit, in præcepſq; dedit: non terrea ſomnos
Rupit auaritia atq; auri cuſtodia pallens.
Accumulant alii quæſtus, precioq; ſuperbos
Inuadunt faſces, aliena ad littora tendunt
Mille ſub inſanis freta peruoluentibus Euris.
Hic bellum & ſubitas accendit in arma cohortes,
Non dextræ memor, & iurati numinis olim.
Plauſum alius plebiſq; auras meditatur inanes.
Hic varios ſumit vultus, dominoq; potenti
Blanditur, grauis hos cura, & crudelis adurit
Ambitus: inuidia ſtimulis torquentur amaris,
Et tacito optatas inhiant in pectore mortes.
Interea non fas ſolenne, ſuuſq; pudori
Dignus honos: gaudent ſuperante libidine ferri,
Et neſcire modum, fineſq; habuiſſe refixos.
Qualis ſæpe noua nimium dulcedine captus
Inuectus curru biiugo, vt dimiſit habenas
Auriga, atq; ardens nota bis voce vocauit
Atq; acres animauit equos, illi agmine raptim
Proſiliunt, ſpatiiſq; ingentibus æquora aperta
Per vacuum nunc ſublimes nunc pectore proni
Corripiunt, certantq; fuga poſt linquere ventos.
Acrius hos ſtimulis agitator feruidus inſtat
Infrenemq; adigit currum: non ille pericli
Fortunæq; memor, nec iam ſudoris anheli:
Donec fraude ſoli ſcopuloq; offenſus iniqua

Præcipites proturbat equos: cadit alter & alter
Continuo conſors, lapſu correptus eodem:
Corpora humi fœda impellunt: ruit arius axis,
Et currus ſuper, atq; rotæ vertere gementes:
Fit ſonitus, creſcit ſublatus in æthera clamor,
Ipſe volutus agro cupidæ temerarius artis
Non plauſus iam, nec laudes voceſque fauentem,
Sed paſſim effuſos riſus inimicaque ſentit
Sibila: quam vellet prenſis nunc parcere habenis,
Adductoſque manu melius frænare iugales?
Non ſic qui caſus rerum & Rhamnuſia ſecum
Fata agitat, metuitque cauens aduerſa ſecundis,
Nam quem non ſtrepitus vani, fortunaq; blanda
Fluctiuagas ſolido traxerunt littore in vndas?
Dii terris geniti, ac magno pietatis honore
Euecti ad ſuperos, tuque ò ſanctiſſima virgo
Sæpe humiles noſtrum ſolita exaudire vocatus,
Hunc iuuenem ſeruate pii: ſunt omnia in illo
Si prorſum egregia ingratis male cognita ſæclis:
Et date inoffenſos annorum extendere curſus
Fratrem etiam: neq; enim Octaui nos maxima fratris
Eſſe ſalus cura debet, mortalia quando
Ille animo factiſq; ſupra: quis nobile & altum
Virtutis decus, atque viri præſtantia corda
Neſciat? ac dignos laudum non reddat honores?
Vtque fidem ſæuis ſtabilem inuictamque periclis
(Teſtes Vmbra arces, flumenque inſigne Metaurum)
Præbuerit? tanta eſt nullius gloria facti.
Cum ferus Auſoniæ prædo, cum raptor Iberus
Ferrum ignemq; ferens euerteret oppida muris,
Regnaq; concuteret bello, ſtrageſq; cieret
Infandas: primum imparibus ſe obiecit in armis
Octaui dolor, abſenti tutatus amico
Spem rerum extremam, & montis iuga celſa Feretri
Nec metus hoſtileſq; minæ, morbiq; fameſq;
Viſque infida intus mentem domuere, nec ipſa
Fœdatura oculos crudeli funere mater,
Mater quæ miſera è vallo captiua tyranni
Tendebat nato palmas: ſtetit aſpera contra
Omnia & ipſa ſuo tenuit ſe robore virtus.
Quid narrem ſolio (indignum) vt turbatus auito
Aduerſos placide caſus gerat? illa virorum
Genua ferax, pelagiq; potens ingaunia tellus
Magnus & aëria qui proſpicit æde Monæcus

Nunquam

Nunquam animum talem claras ſub luminis auras
Effudere. ſibi hic non ſe, ſed ciuibus ortum
Eſſe ſuis putat, & patriæ præſtare ſalutem
Ante ſuam mauult: nec regni inſignia tantum,
Quantum iuſtitiam ac veras ſibi poſcere laudes,
Macte ambo virtute noua, concordia fratres
Pectora, qui dulcem inter vos ſpiratis amorem.
Sicut Amycleos vulgata eſt fama gemellos
Conſociaſſe animas: quorum cum Caſtor adempta
Luce grauem traheret ſtygiis ſub vallibus vmbram
Regna inamœna habitans inferniq; atria Ditis,
Fratrem animi totas ſeptem per deuia lunas
Erraſſe in ſolis ſiluis: non luminis ille
Phœbei aſpexit radios, non ſueta relegit
Arma manu: ſqualent deſertis caſtibus arua,
Nec catus pugilum curſusq; agitantur equorum.
Tantum homines, lucemq; auerſus, & immemor auræ
Fletu indulgebat, & tu cariſſime frater,
Te ſurgente die, te ſera nocte vocabat.
At quoties illum ſecreta in valle cientem
Ex alto gemitus, quoties ſuſpiria ruptis
Turbantem lacrymis tacito cum flumine lapſus
Audiit Eurotas? queſtu nocturna relugent
Taygeta, & late vicinia mœſta Terapnes.
Quin (vrebat enim penitus præcordia mæror)
Ante Iouem tales fertur fudiſſe querelas.
Hunc ne mihi pater, hunc vitæ immortalis honorem
Ingratum tribuiſti, vt fratris acerba viderem
Funera nec tantos finirem morte dolores?
Et nunc quid iam optem iucundum aut dulce ſine illo?
Solus ego tendam terras vbi vulnera præſens
Hauriam, & aſſiduus tractem? poſt ſedibus addar
Cælicolum, ille abſit ſtygiis diuerſus in oris
Vnanimis? quid me ante tuo de ſanguine cretum
Profuit? aut quæ digna mali ſolatia tanti
Das nato pater omnipotens? heu iungere curas,
Nec capere affatus alternáue verba licebit
Amplius? iſſem imas fratri comes ipſe ſub vmbras.
Non me tantus edat victum dolor: aurea iuro
Sidera non vllam valeo ſperare quietem,
Quod te per genua atq; tuum venerabile numen
Per ſi qua eſt lacrymis mens non aliena precantum
Obteſtor, nati genitor miſerere, mihiq;
Aut fratrem redde aut (hanc ſi via nulla ſinit ſpem)

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ne permitte ſolo: paribus da occumbere fatis.
Dixit & in gemitum ac fletus prorumpit amaros,
Multa querens, crebroq; appellans nomine fratrem
Qua motus pietate & magno victus amore
Iuppiter à tenebris fratrem reuocauit Auerni:
Sideraq; amborum cœleſtibus addidit oris.
Quæ non tantum æther, ſed pontus & alta ſonantis
Æquora Neptuni norunt: quin ſæpe videntur
Opportuna polo, vi tempeſtatis & atro
Turbine deprenſis præſentia lumina nautis.

FINIS.

IACO-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN